

BROOD EN ROZEN

Vrijzinnigheid en sociale emancipatie (1998/2)

In het redactioneel "Sociaal-democratie en vrijzinnigheid, consistentie en ballast van een historische erfenis" poneert Herman Balthazar: "De verbroekeling van de vrijdenkerswereld was het gevolg van de wil om het vrijdenkersideaal te binden aan andere politieke en ideologische opties van sociale emancipatie. Dit was vooral zo in de socialistische rangen." Hij stelt echter ook vast dat het vrijzinnig humanisme na de Tweede Wereldoorlog weinig toenadering vond tot de binnenkerkelijke nieuwe humanistische stromingen. Herman Balthazar zet meteen de toon door op te werpen dat de sociaal-democratie na de mislukkingen van Collards Progressieve Frontvorming en Van Mierts operatie Doorbraak stof tot nadenken biedt.

Aan de hand van uiteenlopende aspectuele bijdragen wordt de balans opgemaakt van de geschiedenis van de vrijzinnigheid. Dit historisch dossier wordt gevormd door bijdragen over de invloed van de vrijdenkerij op de schooldoc-trine van het Belgisch socialisme, de relatie positivisme vrijdenkersbeweging en begrafenissen van socialistische leiders als manifestaties van laïciteit.

Overzichten van de vrijdenkersbewegingen in Nederland, Frankrijk en Groot-Britannië maken een vergelijking mogelijk met de situatie in België. Het internationale luik wordt aangevuld met een bijdrage over de Internationale Vrijdenkerbond (1880-1905) en een studie over M.N. Roy, grondlegger van de humanistische beweging in India.

Ook de ideologische conflicten binnen het Vlaams Humanistisch Verbond (1951-1961) ontsnappen niet aan de aandacht. Tenslotte maakt men melding van de aanwezigheid van belangrijke archieven omtrent de vrijzinnigheid binnen het AMSAB en het Centrum Louis Major.

Brood en Rozen - Tijdschrift voor de Geschiedenis van Sociale Bewegingen (driemaandelijks)
Archief en Museum van de Socialistische Arbeidersbeweging
Bagattenstraat, 174, 9000 Gent,
tel. 09.224.00.79 - fax. 09.233.67.11

RES PUBLICA - TIJDSCHRIFT VOOR POLITOLOGIE

1998/2

Het nummer is gewijd aan de verschillende aspecten van de positie en het beleid van België binnen de Europese Unie. Aan bod komen zowel historisch-politieke thema's als de continuïteit en discontinuïteit in het Belgisch Europa-beleid (R. Coolsaet), een overzicht van de Belgische Europese politiek tijdens de periode 1970-1996 (tussen orthodoxie en pragmatisme) door C. Franck, als juridische onderwerpen zoals de implementatie van de Europese regelgeving in België (H. Merckx) en tenslotte sociologisch-politologische onderwerpen zoals het middenveld, de Euro-Belgische ambtenaren, het sociaal draagvlak van de EU.

De uitgave wordt afgesloten met afzonderlijke beoordelingen door vier Vlaamse europarlementariërs (M. Aelvoet, A.M. Neyts, M. Thyssen en F. Willockx) van "hun" Europees parlement, aan de hand van een schriftelijk vraaggesprek na een rondetafeldebat.

Res Publica - Tijdschrift voor politologie
Politcoologisch Instituut,
E. Van Evenstraat 2B, 3000 Leuven.

DE GIDS OP MAATSCHAPPELIJK GEBIED

Nrs. 6-7, 1998

Marc Maes problematiseert de conflictpreventie en het crisismanagement bij internationale brandhaarden. Uitgaande van de expertises van J. Delahaye en M. Herman omtrent respectieve-

lijk het Bosnisch drama en de Rwanda, gaat hij nader in op een aantal stellingen: preventie begint bij gecoördineerde informatie ter plekke, bundeling van informatie, sensibiliserende ruchtbaarheid, ontwarring van kluwen voor maatwerk, de natuur van geweld, risicozones en prioriteiten, een ambitieuze realpolitiek, interventie-instrumenten en het leren uit voorbeelden en fouten. Hij formuleert een aantal oriëntatieprincipes en stelt zich de vraag wie moet tussenkomen (EG, OAE, de NGO's). Tevens gaat hij na wat een mogelijke taak kan zijn voor een gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid en de UNO en onderzoekt de verantwoordelijkheid van de ex-koloniale mogendheden. Maes verheugt zich over de "systematiek die recentelijk opgebracht werd onder impuls van staatssecretaris

Moreels en die tot stand komt onder de wetenschappelijke begeleiding van professor Reyckler".

Mieke Van Haegendoren en Patrick Doumen gaan nader in op een studie van het Limburgs Universitair Centrum te Diepenbeek en de Rijksuniversiteit Limburg te Maastricht omtrent grensarbeid in de Euregio Maas-Rijn. Deze studie bevat, naast een socio-economische kaart van de regio, een inventaris van werkgeversmotieven om al dan niet grensarbeiders in dienst te nemen. De studie gaat na welke ondernemingen in de grensarbeid betrokken worden en welke mechanismen een rol spelen (herlokalisatie, reorganisaties, tekorten op lokale arbeidsmarkt, afbakening werkingsgebied, grensoverschrijdende wervingskanalen, informele wervingskanalen, perceptie van grensarbeiders en de nationale regelgevingen). Als enige constante voor het ontstaan van grensarbeid (als een complex samengaan van talloze factoren) kan gelden dat het "niet uitsluitend kan verklaard worden als het resultaat van een rationeel beslissingsproces vanuit werknemers of vanuit werkgeversperspectief". Wisselkoersschommelingen vormen voor de werkgevers geen onoverkomelijke hinderpaal, wat volgens de auteurs verklaard wordt door het feit dat door de aard van een aantal belemmeringen de last volledig afgewenteld wordt op de grensarbeiders zelf." Tot besluit wordt een aantal suggesties naar voren gebracht onder de vorm van denkpijstes geformuleerd m.b.t. grensoverschrijdende werving en bemiddeling, een informatieloket, grensoverschrijdende samenwerking

tussen de onderwijsinstellingen, de instelling van een commissie van grensarbeid en het vermijden van concurrentie binnen de grensregio. Aanvullend bij dit artikel wordt de commentaar gepubliceerd van Maurice De Raeve, ex-secretaris van de dienst grensarbeid van ACV Limburg.

*De gids op maatschappelijk gebied - tijdschrift voor syndicale, culturele en sociale problemen (maandelijks)
Wetstraat 121, 1040 Brussel, tel. 02.237.31.11*

PERSPECTIEF

april 1998

Uitgaande van de beroemde uitspraak van de Britse filosoof Karl Popper, dat "de poging de hemel op aarde verwezenlijken altijd weer heeft geleid tot de hel" gaat Ton Geurtsen de consequenties na van de zg. postmodernistische tijdsgeest voor het linkse denken, voor het libertaire socialisme. Voor de auteur is het tekenend voor de ideeënarmoede van "postmodern links" dat ideologieën ongeacht hun inhoud verworpen worden en een ernstige reflectie over het machtsvraagstuk volledig ontbreekt. Libertair links wordt geïdentificeerd met totalitarisme en de rede wordt uitgeschakeld.

Flor Vandekerckhove steekt op een ongemeen scherpe wijze de draak met het socialistisch realisme, Brecht en de visies hieromtrent van historische orthodoxe communistische personaliteiten en van de PVDA hier te lande.

Verder lezen we (korte) bijdragen over de atheïstische spiritualiteit bij Leo Apostel, Esperanto als mogelijke libertaire taal, de verhouding van de anarchisten t.o.v. de massa, de Eurotop in Amsterdam, het "Multilateral Agreement on Investments" (MAI).

Tenslotte pleit Roger Jacobs voor een "boedscheiding" tussen de opvattingen van Murray Bookchin en Bob Black over anarchisme en de weergave van een discussie over klassiek anarchisme versus postmodernisme tussen R. Grinfeld, Willy Verhoyen en P. Lanser.

*Perspectief - anarchistisch tijdschrift (driemaandelijks)
Libertaire Studiegroep,
Kolegemstraat 168, 9032 Wondelgem*

VERZ

nr. 10, april-juni 1998

In verZ komt het zg. libertair municipalisme ter sprake. De teksten zijn geschreven als inleidingen voor een internationaal congres, dit jaar in Augustus te Lissabon. Libertair municipalisme is een theorie uitgewerkt door Murray Bookchin "waarin een reëel maakbare revolutie geboden wordt voor de postindustriële maatschappijen in West-Europa en Noord-Amerika. Het breekt zowel met de klassieke marxistische revolutiemodellen als met de klassiek anarchistische, door te pleiten voor een gemeentelijk engagement, als basis voor een overgangperiode met de totstandkoming van een confederatie van revolutionaire communes, die de gedecentraliseerde natie staat geleidelijk aan overbodig maakt.

We treffen in het nummer ook een interview aan met Janet Biehl, strijdgenote van Bookchin, en de weergave van de opvattingen en ervaringen van de Canadese municipalist Dimitri Roussopoulos.

Het slotartikel is van de hand van Roger Jacobs. Hij maakt een libertaire evaluatie van Agalev en pleit voor een positieve gedooghouding.

Nr. 11, juli-augustus 1998

Ook voor de libertaire socialisten is de viering van de 150ste verjaardag van het verschijnen van het Communistisch Manifest een reden om de tekst opnieuw te bekijken en het belang ervan te onderstrepen. Het is hun favoriete auteur Murray Bookchin die zich hiermee gelast. Hij legt de vinger op een wonde, wanneer hij stelt dat Marx altijd heel vaag is gebleven "in de omschrijving van de politieke instellingen die de (proletarische) macht concreet vorm moeten geven". Bookchin herhaalt de anarchistische stelling, dat de "dogmatische distantie van het anarchisme door Marx bijgedragen heeft tot een impasse van de marxistische politieke theorie.

Toch vinden we ook autokritiek binnen dit tijdschrift met de stelling dat het anarchisme ook schuld treft door haar abstracte anti-staatsopvatting. De Nederlandse socioloog Andre Bons wil het anarchisme opnieuw actualiseren via een inbreng in het politiek waardendebat rond de verzorgingsstaat.

Een artikel over de Franse groep "Socialisme ou Barbarie" (1948-1966) knoopt aan bij de anarchistische stellingen inzake het machtsvraagstuk en de noodzakelijke autonomie van de arbeidersmacht t.o.v. de staatsmacht, ook wanneer deze "uitgeoefend" wordt door de arbeiderspartij.

Tenslotte (maar het is in feite het beginartikel van verZ) vermelden we een bespreking van een werk van de Amerikaanse ecologist Brian Tokar, waarin aanknopingspunten bestaan met de thematiek rond macht en zelfbeheer.

verZ (driemaandelijks)

Kempenhof 45, 3500 Hasselt

TRANSFER

Vol. 4, nr. 1, lente 1998

Nu, kort voor de uiteindelijke invoering van de euro, is de regeling van verscheidene kwesties nog erg onzeker. Enkele van deze problemen worden behandeld in dit nummer. Hoe zal de Europese Centrale Bank de taken die haar toegewezen zijn door het Verdrag interpreteren, wat is de betekenis van het begrip "stabiliteit" en hoe zal het verwezenlijkt worden? Hoe zal dit de relatie ontwikkelen tussen de sociale partners? Meerdere auteurs gaan in op de macro-economische politiek in de EMU en de rol van de Centrale Bank, de lidstaten, verantwoordelijk voor de begrotingspolitiek en de sociale partners, waartussen de onderhandelingen bepalend zijn voor de loonontwikkeling.

De auteurs onderzoeken onder welke voorwaarden de EMU de economische groei en de tewerkstelling kan verbeteren. Zij voorzien allen een voortgezette evolutie van de beleidsbepalende structuren. Ook de belangen, verwachtingen en angsten van de consumenten komen ter sprake in verband met het vooruitzicht van een aangemaakte munt (Jim Murray).

Denis Bouget voorziet problemen m.b.t. de sociale politiek in de euro-zone. Vooralsnog wordt sociale bescherming enkel gezien als een kost zonder dat de lange termijnvoordelen in rekening worden gebracht. Bouget meent evenwel dat correcties en verbeteringen van de sociale bescherming vereist zijn.

Tot afsluiting van het Euro thema overschouwt David Foden het debat over de EMU binnen de vakbeweging. Aansluitend bij

het hoofdthema publiceert *Transfer* een bijdrage over de reacties van de vakbeweging op hun veranderende sociaal-economische omgeving. Het artikel is de samenvatting van een studie over de syndicale strategie in vier sectoren in Denemarken, Duitsland, Italië, Spanje en Groot-Brittannië.

Zoals gewoonlijk vinden we in *Transfer* ook de weergave van een aantal Europese conferenties, rapporten en seminars, nieuwsberichten en achtergrondinformatie bij Europese ontwikkelingen.

Transfer - European Review of Labour and Research
(driemaandelijks)

European Trade Union Institute - Emile Jacqmainlaan
155, 1210 Brussel, tel. 02.224.04.97 - fax. 02.224.05.13

MONTHLY REVIEW

vol. 50/2, juni 1998

In zijn maandoverzicht onderzoekt John Newsinger de betekenis en de draagwijdte van het vredesproces in Noord-Ierland en de bereikte overeenkomst tussen de strijdende partijen. Voor een goed begrip van de "Peace Agreement" duikt de auteur in de geschiedenis sedert de vestiging van de Noord-Ierse Staat in 1921-22, de beweging voor burgerrechten (1969) en de gewapende opstand. Voor hem is het eindresultaat de reconstructie van een bourgeoisie binnen de context van de Europese Unie. De grondwettelijke regelingen werden opnieuw onderhandeld zodat de kapitalistische uitbuiting kan worden verdergezet, niet gehinderd door de oorlog. "While the end of the war is to be welcomed, the nature of the peace is to be deplored", besluit John Newsinger.

De Indische onderzoeker Aijaz Ahmad gaat de universele betekenis na van het Communistisch Manifest. Meer dan elk ander politiek geschrift (bv. Rousseau's Sociaal Contract, de Amerikaanse Constitutie of de Franse Verklaring van de Rechten van de Mens en de Burger) is de tekst van Marx en Engels van betekenis voor de huidige constructie van de moderne wereld. De redenen hiervoor zijn te vinden in de kracht van de politieke boodschap, de prachtige taal, de onthutsende combinatie van diagnose en predictie en tenslotte het feit dat het de vrucht is van de verwerking van en confrontatie met denkers als Hegel, Feuerbach, Proudhon, enz. Ahmad

gaat na met welke concepties rond universaliteit Marx zichzelf confronteert, welke hij erft, verworpt of verandert. De wedijver tussen meerdere projecten wordt niet filosofisch bepaald maar historisch en doorheen de praktijk. Universaliteit is een horizon, een te verwachten gebeurtenis. Deze toekomstgerichte oriëntatie maakte het mogelijk dat generaties militanten in het Manifest zichzelf en hun praxis herkennen.

Na een analyse van de recente Oost-Aziatische financiële crisis, concludeert de Britse socioloog en economist William Tabb, dat de experts het bij het rechte eind hebben als zij verklaren dat er geen alternatief voorhanden is. Oplossingen moeten gevonden worden buiten de bestending van de kapitalistische structuren.

De 150e verjaardag van het Communistisch Manifest draagt bij tot een grotere ontvankelijkheid voor deze opvatting.

vol. 50/3, juli-augustus 1998

Ditmaal een lijvig themanummer: "Hungry Profit Agriculture, Food and Ecology", bestaande uit twaalf bijdragen. Het doel voor deze bijzondere uitgave: het gebrek aan aandacht compenseren in de literatuur van de late 20ste eeuw voor de landbouw. Elke bijdrage omvat een historische benadering en richt zich tevens op de huidige dagdagelijkse problemen en de kwesties die in de toekomst aan belang zullen winnen. Alhoewel het belang erkend wordt van een kleinschalige lokale productie en de aanwezigheid van een technologie, aangepast aan de gegeven sociale, historische en ecologische condities, menen de auteurs dat dit slechts van secundaire betekenis kan zijn. De kapitalistische economie stimuleert de commodificering van de landbouw en de natuur zelf onder impuls van het winstbejag. Er wordt herinnert aan een uitspraak van Marx die stelde dat een rationele landbouw onverenigbaar is met het kapitalisme, zelfs indien deze de technische ontwikkeling van de landbouw

bevordert. De landbouw vereist ofwel het bestaan van kleine zelfstandige boeren of de controle van de "geassocieerde producenten" (*Das Kapital*, vol III hoofdstuk 6 sectie 2).

Afzonderlijke papers snijden onderwerpen aan als o.m. de agrarische bronnen van het kapitalisme (Ellen Meiksins Wood), de verhouding landbouw en monopoliekapitaal (W.D. Hefferman), de ecologische impact van de landbouw-industrie (M.A. Altieri), beleidsproblemen in

verband met de voedselproductie (P. McMichael, E. Henderson), alternatieve landbouw in Cuba (P.M. Rosset) en biotechnologie (meerdere auteurs).

Monthly Review - an independent socialist magazine
(maandelijks)
Monthly Review Foundation
122 West 27th Street New York NY 10001
tel. 212.691.2555 - fax. 212.727.3676

REVIEW

Vol. XXI, Nr. 2, 1998

De chaostheorie, aldus de mathematicus Ivar Ekeland, verruimt het palet van modellen, die onregelmatige of toevallige fenomenen kunnen voorstellen, en heeft geleid tot de erkenning van het belang van de rekenkunde, die een tussenruimte inneemt tussen de mathematische modellen en de fysieke realiteit. De momenteel beschikbare berekeningsmogelijkheden vertegenwoordigen een macht, die ons universum verandert, alsmede onze omgeving, onze samenleving, onze wetenschap, onszelf! De chaostheorie is een begin en geen eindpunt. Een en ander wordt verduidelijkt aan de hand van verwijzingen naar fysische of mathematische gegevens maar ook naar maatschappelijke werkelijkheden, zoals economische crises en cycli.

Het begrip "Peasant Economy" (de economie van landarbeiders en kleine boeren) behelst een concept, dat uitgebreid aangewend wordt in de periode na de Tweede Wereldoorlog. Het werd geïnspireerd door Chayanov, die in het begin van deze eeuw over Rusland schreef. Het artikel plaatst deze geschriften binnen de historische context van deze periode. De Franse economie-historicus Pierre Vilar past de analyse toe op de historische situatie van Frankrijk en Mexico en legt de nadruk op een differentieële sociale analyse van de boerenklasse.

Verder lezen we een discussie omtrent een artikel van Andrei Foursov: "Communism, Capitalism and the Bells of History" verschenen in een vorige uitgave (XIX, 1996). Het gaat om reacties van vier sociaal wetenschappers uit verschillende werelddelen en behorende tot verschillende intellectuele overtuigingen. William H. McNeill (University of Chicago) heeft kritiek op het hegeliaans marxistisch taalgebruik van Foursov. Hij meent dat de nadruk die deze

legt op de Russische eigenheid, een intellectuele traditie van ambivalentie t.o.v. West-Europa weerspiegelt. Silviu Brucan (Roemeens sociaal wetenschapper) meent dat het Russisch communisme de antisystemische reactie was van een boerenactie, die poogde als achtergebleven grootmacht het Westen in te halen. Samir Amin (Senegal) wijst op de ontoereikendheid van een geografische of zuiver historische verklaring van de Russische rol binnen het wereldsysteem. De Russische revolutie betekende terzelfdertijd een uitdaging aan het kapitalisme en een herwaardering van de wereldrol van Rusland. Vandaag stelt zich de kwestie van een meerpolige wereld die het kapitalisme overschrijdt. Marina Fuchs en Hans Heindrich Nolte (Duitse historici) tenslotte betogen dat de kenmerkende trekken van de Russische geschiedenis beter verklaard kunnen worden door de plaats van Rusland in de semi-periferie van het Europees wereldsysteem dan door het te definiëren als een eigen Russisch systeem.

Review - A Journal of the Fernand Braudel Center for the Study of Economies, Historical Systems and Civilizations
State University of New York at Binghamton,
PO Box 6000, Binghamton, New York 13902 6000
tel. 607.777.4924 - fax. 607.777.4315

SOUTH EAST EUROPE REVIEW FOR LABOUR AND SOCIAL AFFAIRS

Vol. 1, nrs. 1 en 2, februari en mei 1998

Dit nieuwe tijdschrift wil zich richten op de Balkanregio en buurlanden. De nadruk ligt op studies omtrent industriële relaties, sociale ontwikkeling en de vakbeweging. De uitgever stellen dat voor een ontwikkelende democratische samenleving "de sociale dialoog een onmisbare oefening vormt, terwijl sociale en economische vooruitgang en de ontwikkeling van een civiele en democratische maatschappij de fundamentele vormen voor een vreedzaam nabuurschap in de regio". Medewerkers zijn academici, vakbondsfunctionarissen, regeringsadviseurs.

Het eerste nummer focust op het privatiseringsproces, de rol en de al dan niet aanwezige participatie van regeringen en werknemers hierbij. Een van de cruciale kwesties is of de privatisering een stimulant betekent voor de economische groei. In afzonderlijke artikels

wordt deze problematiek bekeken voor Servie, Kroatie, Hongarije, Macedonie en Bulgarije.

In het tweede nummer wordt gehandeld over de vertegenwoordiging van de werknemers. De auteurs gaan de invloed na die de werknemersorganisaties en de vakbonden hebben op de samenleving. Er blijken grote verschillen te bestaan m.b.t. de mate waarin de werknemers en hun organisaties gehoor kunnen vinden en inspraak hebben bij de bepaling van de arbeidsomstandigheden, het management en de besluitvorming in de bedrijven. Zo rapporteert Milan Utrosa over de wettelijke basis van arbeidersraden in Slovenie ook na 1990. Dit staat in scherp contrast tot de toestand in Turkije, waarover Ahmet Asena aantoont dat er een dringende nood is aan een hervorming van de Turkse arbeidswetgeving.

Rainer Girndt pleit voor een substantiële hervorming van het overleg tussen de sociale partners, nu 85 procent van de Hongaarse economie in privé-bezit is overgegaan.

Een bijzondere bijdrage komt van Edward Tammit over Malta en de vakbondssituatie daar.

Naast het thematisch gedeelte treffen we nog twee artikels aan over het fragiele systeem van politieke partijen, persvrijheid en democratische ontwikkeling en tenslotte een "paper" van France Krizanic over wat Slovenië kan verwachten van het toekomstig lidmaatschap van de Europese Unie.

South East Europe Review for Labour and Social Affairs
(diemaandelijks)

Hans Bockler Foundation, Bertha von Suttner Platz 1,
D 40227 Dusseldorf,
tel. 49.211.77780 - fax. 49.211 77784223

ACTUEL MARX

Confrontation: Au de-là du capitalisme?

Parallel met de periodieke nummers van Actuel Marx publiceert de uitgever regelmatig thematische cahiers onder de titel "Actuel Marx Confrontation". Ditmaal wordt aandacht besteed aan de historische rol van de kaders (technocraten, bureaucraten, managers...). Binnen de kapitalistische productiewijze vormt zich langzamerhand een nieuwe klassestructuur en nieuwe productieverhoudingen, die de prefiguratie uitmaken van een alternatief productiesysteem. De pogingen tot opbouw van een socialistische

maatschappij ontwaardden tot varianten van dergelijke postkapitalistische samenlevingen. De mogelijkheid tot de uitwerking van een echt socialistisch project blijft op de dagorde van de geschiedenis.

De auteurs, Gerard Dumenil en Dominique Levy, verbonden aan het Franse "Centre National de Recherche Scientifique" (CNRS), formuleren deze probleemstelling aan de hand van een vergelijkend historisch onderzoek, gaande van Bernstein, Kautsky en Lenin, via de discussies omtrent de opbouw van het socialisme in de Sovjet-Unie (Boecharin, Trotsky), Keynes, de crises binnen zowel het kapitalisme als het reëel bestaande socialisme tot het neoliberale offensief aan het einde van deze eeuw.

Actuel Marx Confrontation - Presses Universitaires de France, Paris

ALTERNATIVES SUD

Vol. V, 1998, nr. 2 - Geopolitique militaire et commerce des armes dans le Sud

Welke politieke, economische en institutionele logica drijft en oriënteert de wapenhandel in het Zuiden en hoe belangrijk is die handel? De markt van conventionele wapens in het Zuiden vertegenwoordigt een jaarlijks zakencijfer van 100 miljard dollar. Het zijn echter de lichte wapens, niet opgenomen in deze cijfers, die de meeste slachtoffers maken, vooral onder de burgers. Sedert het einde van de Koude Oorlog speelden 80 procent van de conflicten zich af in landen van het Zuiden. Gaat het hier enkel om lokale conflicten of zijn voor deze brandhaarden meer globale oorzaken aan te wijzen?

Alternatives Sud tracht aan de hand van een aantal analyses van concrete gevallen, geïllustreerd door een groot aantal cijfermatige gegevens, de onderliggende mechanismen te achterhalen en antwoorden te formuleren op de probleemstelling. De dossiers hebben betrekking op Zuidoost-Azië, China, Latijns-Amerika (Argentinië, Brazilië en Chili) en Zuid-Afrika.

Het redactioneel suggereert enkele actieniveaus voor de formulering van een "noodzakelijke utopie" waardoor het mogelijk wordt uit de marktlogica te treden, de wapenhandel te reguleren, regionale allianties op te bouwen als elementen van collectieve veiligheid, de lichte wapens onder controle te krijgen, conflicten te

voorkomen en de wapenindustrie te heroriënteren.

Alternatives Sud (driemaandelijks)

Centre Tricontinental, Louvain-la-Neuve
L'Harmattan, 57 rue de l'École Polytechnique,
75005 Paris

CAHIERS MARXISTES

Nr. 209, juni-juli 1998 - Chiapas, dialogue pour la dignité

Cahiers Marxistes presenteert een indrukwekkend overzicht van het neo-zapatisme en de beweging in de Mexicaanse Chiapasstreek. Het dossier bestaat nagenoeg volledig uit bijdragen van Latijns-Amerikaanse sociale wetenschappers, medewerkers aan het Mexicaanse tijdschrift "Chiapas".

Cahiers Marxistes beoogt met deze publicatie een dialoog tot stand te brengen. Hoofdredacteur Michel Godard is van mening dat de kennisgeving met dit maatschappelijk project bijdraagt tot de hernieuwing van de politieke beweging. Hij ziet deels een terugkeer naar de bronnen van een filosofisch anarchisme van de jaren 1840 en verwantschap met de nieuwe sociale bewegingen in Europa. De zoektocht naar een democratisch socialisme zou hieraan niet vreemd mogen zijn.

De socio-politieke analyses worden aangevuld met kritische bijdragen over de solidariteitsbeweging in Parijs en het zapatisme in België.

Cahiers Marxistes (tweemaandelijks)

Free asbl, Stalingradlaan 21,
1000 Brussel - tel. 02.511.93.89

LA PENSÉE

april-mei-juni 1998, nr. 314

La Pensée brengt in dit nummer vooral studies over Max Weber, zijn plaats binnen de sociologie, zijn visie op het kapitalisme en zijn relatie t.o.v. het marxisme. Catherine Colliot-Thelene voert aan dat er sedert de jaren 1980, mede dank zij Jurgen Habermas, een verhoogde belangstelling bestaat voor zijn werk. Met zijn vergelijken de geschiedenis van de beschavingen doorbreekt Weber de beschotten tussen de wetenschappelijke disciplines.

Onvermijdelijk wordt ook zijn hoofdwerk rond de geest van het kapitalisme en de ethiek van het protestantisme onder de loupe genomen. Michael Löwy kwijt zich van deze taak door middel van een vergelijking tussen Weber en Marx. In tegenstelling tot de gevestigde traditie, die beide paradigma's als tegenstrijdig opvat, vestigt Löwy de aandacht op de gemeenschappelijke kenmerken.

De economische dimensie van het Webers werk wordt onderzocht door Hinnerk Bruhns. Aansluitend behandelt Jean Lojkinne tenslotte de economische rationaliteit bij Weber. Voor Lojkinne plaatst Weber de verhouding tussen de logica der sociale behoeften, in casu de drang naar sociale rechtvaardigheid en de logica van een economische demarche op het voorplan. Weber zag in dat een economische demarche dreigt te ontsporen als een stuurloze machine.

De overige bijdragen hebben respectievelijk betrekking op de bevrijdingstheologie en de sociale doctrine van de kerk (François Houtart), de nog steeds aanwezige rol en macht van de staat in het economisch gebeuren (Martin Vanier), de Dode Zee rollen (E.M. Laperrousaz) en een kritische beschouwing over de recente Afrikaanse en Arabische filmproductie (Pierre Haffner).

La pensée (driemaandelijks)

Espaces Marx, 64 Boulevard Auguste Blanqui,
75013 Paris, tel. 01.42.17.45.17

Jos Wolles